

Nordicom
Göteborgs universitet

Yttrande

Promemorian Återkallelse av sändningstillstånd med hänsyn till Sveriges säkerhet (Ds 2022:20; Ku2022/01405)

Göteborgs universitet har genom den nationella enheten Nordicom beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på rubricerad remiss. Samhällsvetenskapliga fakulteten och Handelshögskolan vid Göteborgs universitet har getts möjlighet att komma med inspel till universitetets yttrande.

Sammanfattning

Återkallande av ett sändningstillstånd innebär en begränsning av två av de sex grundlagsskyddade opinionsfriheterna: yttrandefrihet och informationsfrihet. För de mediebolag som är aktuella för att omfattas av den föreslagna lagändringen kan ett återkallat sändningstillstånd medföra betydande ekonomiska risker. För medborgarna är den största risken att deras frihet att inhämta och ta emot upplysningar och yttranden devalveras.

Göteborgs universitet bedömer dock att de föreslagna begränsningarna, med vissa nedan angivna kommentarer, är ändamålsenliga och proportionerliga med hänsyn till Sveriges säkerhet.

I nedanstående behandlas endast de delar av promemorian där Göteborgs universitet har en avvikande åsikt.

Begreppet Sveriges säkerhet som ny återkallelsegrund i radio- och tv-lagen

Uttrycket rikets eller Sveriges säkerhet är inte definierat i lag, men avser vanligen såväl den yttre säkerheten för det nationella oberoendet som den inre säkerheten för det demokratiska statsskicket. Även om det således finns en tämligen etablerad definition av begreppet är det fortfarande förknippat med en viss osäkerhet, vilket prop. 2013/14:51 (s. 20)

behandlar mer utförligt. Göteborgs universitet delar den slutsatsen. Motiven för den föreslagna lagändringen är begripliga. Uttrycket att "bedriva sändningarna så att de inte orsakar fara för Sveriges säkerhet" riskerar dock i detta sammanhang att vara alltför oprecist.

Ett oprecist begrepp och den osäkerhet det medför kan minska mediernas och journalisters benägenhet att bedriva viss form av grävande journalistik inom områden som försvars-, säkerhets- och utrikespolitik. Det finns även en viss risk för att det oprecisa uttrycket får en återhållande effekt för den allmänna yttrandefriheten och medborgarnas benägenhet att påtala oegentligheter. Ett mer precist formulerat begrepp skulle minska dessa risker.

I detta ärende har Jonas Ohlsson, föreståndare vid Nordicom beslutat. Ärendet har beretts av Tobias Lindberg, forskare vid Nordicom.